एतावन्मे विदितं राजसिंह ततो भ्रष्टोऽहं नन्दनात् क्षीणपुण्यः। वाचोऽश्रौषं चान्तरीक्षे सुराणां सानुक्रोशाः शोचतां मां नरेन्द्र।

अहो कष्टं क्षीणपुण्यो ययातिः पतत्यसौ पुण्यकृत्पुण्यकीर्त्तिः। तानब्रुवं पतमानस्ततोऽहं सतां मध्ये निपतेयं कथन्नु।

तैराख्याता भवतां यज्ञभूमिः समीक्ष्य चेमां त्वरितमुपागतोऽस्मि। हविर्गन्धं दैशिकं यज्ञभूमेर्धूमापाङ्गं प्रतिगृह्य प्रतीतः।

इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वण्युत्तरययात्युपाख्याने एकोननवतितमोऽध्यायः॥ ८९॥

॥ अष्टकउवाच॥ यदाऽवसो नन्दने कामरूपो सम्वत्सराणामयुतं शतानां। किङ्कारणं कार्त्तयुगप्रधानं हित्वा च त्वं वसुधामन्वपद्यः। २६००

॥ ययातिरुवाच॥ ज्ञातिः सुहृत्स्वजनो वा यथेह क्षीणे वित्ते त्यज्यते मानवैर्हि। तथा तत्र क्षीणपुण्यं मनुष्यं त्यजन्ति सद्यः सेश्वरा देवसङ्घाः।

॥ अष्टकउवाच॥ तस्मिन्कथं क्षीणपुण्या भवन्ति समुह्यते मेऽत्र मनोऽतिमात्रं। किं वा विशिष्टाः कस्य धामोपयान्ति तदे ब्रूहि क्षेत्रवित्त्वं मतो मे।

॥ ययातिरुवाच॥ इमं भौमं नरकं ते पतन्ति लालप्यमाना नरदेव सर्व्वे। ते कङ्कगोमायुबलाशनार्थं क्षीणा विघट्टिं बहुधा व्रजन्ति।

तस्मादेतद्वर्ज्जनीयं नरेन्द्र दुष्टं लोके गर्हणीयञ्च कर्म्म। आख्यातं ते पार्थिव सर्व्वमेव भूयश्चेदानीं वद किं ते वदामि।

॥ अष्टकउवाच॥ यदा तु तान्वितुदन्ते वयांसि तथा गृध्राः शितिकण्ठाः पतङ्गाः। कथं भवन्ति कथमाभवन्ति न भौममन्यं नरकं शृणोमि। २६०५

॥ ययातिरुवाच॥ ऊर्द्ध्वं देहात्कर्म्मणा जृम्भमाणाद्व्यक्तं पृथिव्यामनुसञ्चरन्ति। इमं भौमं नरकं ते पतन्ति नावेक्षन्ते वर्षपूगाननेकान्।

षष्टिं सहस्राणि पतन्ति व्योम्नि तथा अशीतिंपरिवत्सराणि। तान्वै तुदन्ति पततः प्रयातं भीमा भीमा राक्षसास्तीक्ष्णदंष्ट्राः।

॥ अष्टकउवाच॥ यदेनमस्ते पततस्तुदन्ति भीमा भीमा राक्षसास्तीक्ष्णदंष्ट्राः। कथं भवन्ति कथमाभवन्ति कथं भूता गर्भभूता भवन्ति।

॥ ययातिरुवाच॥ अस्तरेतः पुष्पफलानुषक्तमन्वेति तदे पुरुषेण सृष्टं। स वै तस्यारजआपद्यते वै स गर्भभूतः समुपैति तत्र। वनस्पतीनोषधीश्चाविशन्ति आपोवायुं पृथिवीं चान्तरीक्षं। चतुष्पदं द्विपदं चापि सर्व्वमेवं भूता गर्भ भूता भवन्ति। २६१०

॥ अष्टकउवाच॥ अन्यद्वपुर्व्विदधातीह गर्भमुताहोस्वित्स्वेन कायेन याति। आपद्यमानो नरयोनिमेतामाचक्ष्व मे संशयात्प्र ब्रवीमि।

शरीरभेदादिसमुच्छ्रयञ्च चक्षुः श्रोत्रे लभते केन संज्ञां। एतत्तत्त्वं सर्व्वमाचक्ष्व पृष्टः क्षेत्रज्ञं त्वां तात मन्याम सर्व्वे।

॥ ययातिरुवाच॥ वायुः समुत्कर्षति गर्भयोनिमृतौ रेतः पुष्परसानुषक्तं। स तत्र तन्मात्रकृताधिकारः क्रमेण सम्वर्द्धयतीह गर्भं।

स जायमानो विग्रहीतमात्रः संज्ञामधिष्ठाय ततो मनुष्यः। स श्रोत्राभ्यां वेदयतीह शब्दं सर्वे रूपं पश्यति चक्षुषा च।

घ्राणेन गन्धं जिह्वयाऽथो रसञ्च त्वचा स्पर्शं मनसा वेद भावं। इत्यष्टकेहोपहितं हि विद्धि महात्मनः प्राणभृतां शरीरे। २६१५